

แนวปฏิบัติ
เรื่อง แนวทางส่งเสริมนวัตกรรมให้พัฒนาเป็นวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup)
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

คณะวิทยาศาสตร์ให้ความสำคัญต่อการทำวิจัย ซึ่งจัดเป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญของอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย ที่สามารถพัฒนาอาจารย์และนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ ผลงานวิจัยที่ผ่านมาของคณะวิทยาศาสตร์มีหลายผลงานที่มีความร่วมมือกับสถานประกอบการ สามารถนำไปต่อยอดได้ และมีโดยที่บางสถานประกอบการที่จะสามารถพัฒนาตนเองไปเป็นวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ได้ ซึ่งถ้าหากอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็น startup ก็จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานวิจัยที่ร่วมกับสถานประกอบการที่ต้องการพัฒนาตนเองเป็น startup มีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน ดังนั้นคณะวิทยาศาสตร์จึงได้จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “แนวทางส่งเสริมนวัตกรรมให้พัฒนาเป็นวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup)” โดยในกิจกรรมได้มีการเชิญวิทยากร ดร.กริชพิก บัญเฟื่อง รองผู้อำนวยการด้านระบบนวัตกรรม สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) มาให้แนวทางในการดำเนินงาน พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม ซึ่งสามารถสรุปแนวปฏิบัติได้ดังนี้

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) : National Innovation Agency (NIA) มีพันธกิจหลักในการส่งเสริมการสร้างระบบนวัตกรรมแห่งชาติ สร้างโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานทางนวัตกรรม และยกระดับทักษะและความสามารถทางนวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ทางวิทยากรได้มีการกล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบนวัตกรรมไทยตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงโลก ที่นักวิจัยต้องควรคำนึงถึงได้แก่

1. การมีวิสาหกิจฐานนวัตกรรม (Innovation-based Enterprise, IBE) ที่เพียงพอต่อการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง “ระบบนวัตกรรม”
2. การเพิ่มจำนวนนวัตกรรม (Innovator) ในระบบนวัตกรรมของไทยมีความเก่ง (Competency) และ ความเชี่ยวชาญ (Expertise) ในการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง
3. การใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานทางนวัตกรรมและการเข้าถึงบริการทางนวัตกรรมในทุกภาคส่วน โดยสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและอุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาคในการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อต่อยอดการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานให้ได้มากที่สุด
4. การสร้างโอกาสทางนวัตกรรมในระบบภูมิภาค เพื่อลดปัญหาการกระจุกตัวของการทำนวัตกรรมที่มีอยู่แต่ในเมืองใหญ่ โดยการเพิ่มช่องทางและพื้นที่ในการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมเชิงพื้นที่ผ่านการจัดทำระเบียบเมือง
5. การทำให้กฎระเบียบ และ นโยบาย เป็นเรื่องง่ายกับกระบวนการทางนวัตกรรม ด้วยการจัดทำภาพการอนาคตเชิงพื้นที่ และแนวทางการแก้ไขปัญหา
6. การเป็นชาตินวัตกรรมที่ “คนไทย” และ “นานาชาติ” ยอมรับ ด้วยการสร้างความร่วมมือทางด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างประเทศ ผ่านหน่วยการทูตนวัตกรรม รวมถึงการจัดตั้ง Startup Global Hub ที่ให้บริการด้าน Smart VISA ให้กับชาวต่างชาติ ที่ทำงานด้านนวัตกรรมในประเทศ
7. การทำให้ระบบนวัตกรรมไทย “ตอบสนอง” ต่อการเปลี่ยนแปลงโลก ซึ่งขณะนี้ได้มีการตั้งเป้าไว้และพยายามใช้ประโยชน์จาก Innovation Thailand Network ทำในเรื่องของ Data driven Innovation ให้ชัดเจน

หน่วยงาน สนช. จัดโครงการ/หลักสูตร เพื่อการพัฒนาหรือสนับสนุนผู้ประกอบการนวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ และบุคคลที่แตกต่างกัน ได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. STEAM for Innovators

แผนการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมสำหรับเยาวชนไทยที่ต้องการก้าวไปเป็นนวัตกรรม ซึ่งทาง สนช. ได้จัดโครงการอบรม คือโครงการพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นนวัตกรรมกับหลักสูตร STEAM 4 Innovator ซึ่งมี 4 โครงการ

2. SMEs to Innovation Based Enterprise: SME to iBE

หลักสูตรอบรมการยกระดับความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงธุรกิจด้วยฐานนวัตกรรม

3. Pioneering Innovator Network: PIN

หลักสูตรที่ค้นหาไอเดีย สร้างแรงบันดาลใจ ต่อยอดธุรกิจนวัตกรรมอย่างก้าวกระโดด โดยการสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม ที่เอื้อให้เกิดการเชื่อมโยงในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชน ภาคสังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนนวัตกรรมรุ่นใหม่และผู้สนับสนุนนวัตกรรมให้เกิดการนำเอานวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาต่อยอดธุรกิจ รวมไปถึงการกำหนดเป็นนโยบายของภาครัฐร่วมกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมในพื้นที่

4. Public and Private Chief Innovation Leadership: PPCiL

หลักสูตรพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรมสำหรับกลุ่มผู้นำรุ่นใหม่ ทั้งภาครัฐ เอกชน ทหาร ตำรวจ นักการเมือง และสื่อมวลชน ที่เป็นกระบวนการคิดแบบสร้างสรรค์ และสร้างฐานคิดแบบนวัตกรรมเชิงนโยบาย และสามารถสร้างเครือข่ายผู้นำนวัตกรรมในอนาคตที่จะผลักดันนวัตกรรมเชิงนโยบายให้เกิดผลได้จริงเพื่อขับเคลื่อนประเทศในทุกมิติ

5. Chief City Innovation Officer: CCIO

หลักสูตรผู้บริหารเมืองนวัตกรรม จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักสูตรที่ช่วยสร้างมุมมองความเข้าใจในนวัตกรรม ให้สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาเชิงพื้นที่ใน 3 ส่วน ได้แก่การส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการรังสรรค์ระบบนิเวศนวัตกรรม การพัฒนาเมืองในบริบทของพื้นที่นวัตกรรมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างระบบนิเวศสำหรับการพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ (Tech-Startups) ให้มีศักยภาพสามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน

6. IDE to IPO:

หลักสูตรโครงการส่งเสริมความสามารถทางนวัตกรรม สำหรับผู้ประกอบการที่มีความพร้อมเข้าจดทะเบียนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรม กลุ่มองค์กร/บริษัทด้านนวัตกรรม ภาคการศึกษา มหาวิทยาลัย รวมถึงภาครัฐที่จะสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับเครือข่ายในพื้นที่เพื่อยกระดับความสามารถขององค์กรนวัตกรรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

7. Startup Thailand League:

โครงการส่งเสริมให้นักศึกษาต่อยอดแนวความคิด เพื่อพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูงให้กับประเทศ ตลอดจนผลักดันการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้มีความเข้มแข็งและสามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ผ่านการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ภายใต้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring system) รวมถึงการสร้างเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้วิสาหกิจเริ่มต้นเข้าสู่ตลาดในระดับประเทศ

8. Global Startup Hub Thailand :โครงการศูนย์วิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก

โครงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจนวัตกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ศูนย์กลางให้บริการข้อมูลแก่วิสาหกิจเริ่มต้น โปรแกรมรองรับวิสาหกิจเริ่มต้นชาวต่างชาติ ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย และขับเคลื่อนธุรกิจ และบริการให้คำปรึกษาด้านธุรกิจเชิงลึก

9. โครงการนวัตกรรมสำหรับเมืองและชุมชน 2564

โครงการมีโจทย์การฟื้นฟูจากผลกระทบโควิด-19 อาทิการทำงาน การส่งเสริมอาชีพ การเงิน และสินเชื่อ และการดูแลกลุ่มเปราะบาง เป็น 1 ใน 3 ประเด็นที่ NIA สนใจและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม

10. IP Nextwork: Ecosystem

สนช. มุ่งวางแผนทางการดำเนินงานเชิงรุกที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญา และงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนา “ระบบนิเวศทรัพย์สินทางปัญญา (IP Ecosystem)” ของประเทศ ผ่านกลไกการสนับสนุนทั้งในรูปแบบองค์ความรู้ เครือข่าย และเงินทุน NIA สามารถให้ทุนสนับสนุนการขอรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรืออนุญาตใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (IP Licensing) โดยเป็นค่าถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือค่าใช้สิทธิ (License Fee) จำนวนร้อยละ 50 ของมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาที่ประเมินได้ในแต่ละโครงการ สูงสุดไม่เกิน 1.5 ล้านบาท สำหรับโครงการที่ขอรับทุนภายใต้กลไกนวัตกรรมแบบเปิด และสูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท สำหรับโครงการที่ขอรับทุนภายใต้กลไกนวัตกรรมมุ่งเป้า

11. Innovation Catalog

สนช. ได้จัดทำหนังสือในชื่อชุด ”Innovation catalog” ที่ได้มีการรวมนวัตกรรมคนไทยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก NIA และต่อยอดเข้าสู่ตลาดพร้อมใช้งานจริง

